

Täysistunto

Torstai 26.10.2017 klo 16.00—20.49

2.5. Suullinen kysymys kielellisten oikeuksien turvaamisesta maakuntaudistuksessa (Thomas Blomqvist r)

Suullinen kysymys SKT 150/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Blomqvist.

Keskustelu

16.54 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman! Det finns en uppenbar risk att de språkliga rättigheterna hamnar i skymundan i landskapsreformen. Regeringen har, åtminstone hittills, hållit fast vid att landskapen ska ha ett så kallat påverkansorgan för den språkliga minoriteten och inte en regelrätt nämnd.

Arvoisa puhemies! Maakuntaudistuksen yhteydessä kielelliset oikeudet ovat jäämässä varjoon. Aikaisemmassa lakiluonnoksessa ehdotettiin perustettavaksi kielivähemmistön vaikuttamistoimielin, ja tämä olisi neuvoa-antava toimielin, jonka asema todennäköisesti jäisi vähäiseksi ja jolla ei olisi keinoja turvata kielellisiä oikeuksia. Perustuslakivaliokunta piti lausunnossaan tärkeänä, että vaikuttamistoimielin pitäisi muuttaa lautakunnaksi. Kysynkin hallitukselta, aikooko hallitus ottaa nämä perustuslakivaliokunnan huomautukset vielä huomioon ja millä tavalla.

16.55 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä sote- ja maakuntaudistuksessa on tarkoitus hyvin laaja-alaisesti turvata kansalaisten perusoikeudet, myös kielelliset oikeudet. [Antti Rinne: Markkinoille!] Se, että saadaan sosiaali- ja terveyspalveluja riittävästi, on turvattava jokaiselle omasta kielestä riippumatta, omasta asuinpaikastakin riippumatta, eli kaikkien perusoikeudet tulee ottaa huomioon.

Nyt pohjaesityshän lähti siitä, että on näitä kysyjän mainitsemia vaikuttamistoimielimiä kielellisten oikeuksien tarkkailussa siellä maakuntatasolla. Lähtökohta on se, että valtiolta vastaa siitä, että sääntely on kunnossa ja että kielelliset oikeudet toteutuvat, mutta nyt tässä maakuntaudistuksessa tullaan antamaan maakunnalle selkeä vastuu kielellisten oikeuksien tosiasiallisesta toteutumisesta. Eli maakuntavaltuutetuilla on lähtökohtaisesti velvollisuus siihen, että kielelliset oikeudet toteutuvat. Ja nyt pohjaesityksessä on tämä vaikuttamistoimielin, ja perustuslakivaliokuntakin on käsitellyt lausunnossaan tätä asiaa, ja tämä tullaan hallituksen piirissä tarkastelemaan, että tuleeko tästä jonkinlaisia muutoksia tähän toimielimeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

16.57 **Thomas Blomqvist r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! I utkastet till valfrihetslag som vi fick se förra veckan har det skrivits om kundsedlar och personlig budget. I regeringens papper utgår man från att landskapen i mån av möjlighet ska se till att det finns service på landskapets språk.

Arvoisa puhemies! Hiljattain julkaistussa valinnanvapauslakiluonnoksessa on kirjoitettu asiakassetelistä ja henkilökohtaisesta budjetista. Hallituksen esityksessä sanotaan, että maakunnan on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että palveluja on saatavilla maakunnan kielillä. Haluan kysyä, tarkoittaako tämä esimerkiksi sitä, että Varsinais-Suomessa voidaan katsoa, jääkö rahaa yli niin, että se riittää myös rahoittamaan ruotsinkielisiä palveluja. Ja haluan vielä kysyä hallitukselta ja vastaavalta ministeriltä, onko tämä "mahdollisuuksien mukainen huolehtiminen" mielestänne kielellisten oikeuksien toteuttamista.

16.58 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä äskeisessä kysymyksessä ikään kuin käytiin läpi sitä pohjaa, johon tuo valinnanvapaus kuuluu ikään kuin työkaluna erilaisten palveluiden tuottamiseen ja asiakkaiden oman äänen kuulemisen vahvistamiseen. Se oleellinen osuus on maakunta ja sen vastuulla oleva palveluiden järjestäminen yhdenvertaisesti — myös kielelliset oikeudet huomioiden.

Mitä tulee tähän valinnanvapauteen, ensinnäkin esitys on nyt siis lausuntokierroksella, ja pidän oletettavana, että myös kielellisten oikeuksien näkökulmasta siitä tullaan lausumaan. Itse kuitenkin ajattelen valinnanvapautta oikeastaan äärimmäisen positiivisena asiana kielellisten oikeuksien kannalta. Voi muodostua sote-keskus tai yksittäisiä asiakasetelin palvelutuottajia, jotka pitävät itse asiassa erityisenä vahvuutenaan vaikkapa aina, kaikissa tilanteissa, kaksikielisellä alueella ruotsinkielisten palveluiden saatavuutta, esimerkiksi. Minä ajattelen niin päin, että kysymys on pikemminkin siitä, että valinnanvapaus tarkoittaa myös vapautta valita palvelut nykyistä paremmin omalla äidinkielellään [Puhemies koputtaa] sellaiselta palveluasemalta, joka ikään kuin tarjoaa yli sen, mitä laissa minimissään määritellään.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ministeri Häkkänen täydentää.

16.59 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän täydennyksenä se, että jo nyt kunnilla on selkeä vastuu omalla alueellaan siitä, että kielilainsäädäntöä noudatetaan. Jatkossa tulee leveämmät hartiat — laajemmat resurssit ja toimintamahdollisuudet — näille maakunnille hoitaa kansalaisille perusoikeuksien mukaiset palvelut heidän omalla kielellään. Ja nyt täytyy myös luottaa siihen, että maakunnan tulevilla päättäjillä ja virkamiehillä on tästä vastuu ja meille rakennetaan valvontajärjestelmä ja myös tämä vaikuttamiselinjärjestelmä minimissään, jossa valvotaan sitä, että tosiasiallisesti palveluja saadaan.

Nyt täytyy muistaa myös se, että kansalaisilla on myös oikeus vaihtaa huonoa palvelutuottajaa, eli myös jos kielipalvelut eivät jostain syystä toteudu, niin tällainen palvelutuottaja hyvin todennäköisesti karsiutuu pois sieltä maakunnasta joko kansalaisten oman valinnan takia tai sitten sen takia, että he eivät noudata kielilainsäädäntöä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

Kyselytunti päättyi.